

GUIA DE RECOMANACIONS

ORIENTACIONS PER ALS CENTRES I EL PROFESSORAT

*Orientacions per als gestors
universitaris*

Orientacions per al professorat universitari

Autors:

Anabel Galán-Mañas, Joaquín Gairín, Montserrat Fernández, Josep María Sanahuja,
José Luís Muñoz i Judit Oliver

Revisors i col·laboradors:

Aleix Barrera, Carla Quesada, Marcela Salinas i participants dels Grups de Treball de la
Jornada “Universitat i Discapacitat: Pla d’Acció Tutorial” (UAB: 4/12/2012).

Projecte: Aquest document s’ha elaborat en el marc del projecte “Pla d’acció tutorial per a estudiants universitaris amb discapacitat” de la convocatòria de Projectes i accions orientades a la millora de l’atenció integral i ocupabilitat dels estudiants universitaris, finançat pel Ministeri d’Educació, Cultura i Esport (Ordre EDU/2346/2011, de 18 d’agost, Resolució EDU/3536/2011, de 12 de desembre).

NOTES:

Per facilitar la lectura, s’evita la utilització continuada de la duplicitat de gènere. Així, cada vegada que se cita professor, coordinador, estudiant, etc. s’entén que es fa referència a tots gèneres, sense que això impliqui cap tipus de consideració discriminatòria ni valoració pejorativa.

Orientacions per als gestors universitaris

La inclusió d'estudiants universitaris amb discapacitat, tal com hem posat de manifest en els diferents apartats d'aquest document, s'ha de plantejar com un objectiu estratègic de la institució universitària, que assumeix les seves responsabilitats a les accions d'atenció i acollida dels estudiants amb discapacitat.

Els gestors universitaris són peces clau en l'articulació de l'atenció als estudiants amb discapacitat per la seva posició i els recursos que manegen en l'organització. Detallem, a continuació, algunes de les accions que han de fer els gestors en funció de les responsabilitats polítiques, acadèmiques i de gestió que tenen, considerant les línies generals presentades als apartats "Els agents implicats" (cfr. supra pàg. 12) i "Gestió del PATdis" (cfr. supra pàg. 25). Per això, hem classificat els gestors en gestors polítics, acadèmics i personal d'administració i serveis.

a) Gestors polítics

L'equip de govern de la universitat ha de vetllar pel disseny i la implementació d'accions polítiques que garanteixin l'accés i la permanència dels estudiants amb discapacitat en igualtat d'oportunitats, així com regular la normativa existent perquè es tinguin en compte les necessitats d'aquest col·lectiu.

Algunes de les accions que ha de realitzar l'equip de govern de la universitat són:

- Delimitar qui són els gestors i especificar fins on arriba la responsabilitat i les tasques que ha d'exercir cada agent, en quin moment s'han de dur a terme i quines actuacions ha d'assumir cada un d'ells.
- Fomentar l'accés d'estudiants amb discapacitat de secundària i batxillerat a la universitat.
- Incorporar matèries vinculades a l'atenció a la diversitat als graus universitaris, especialment en aquells vinculats a l'àmbit educatiu.
- Definir les polítiques d'atenció a la discapacitat a tots els centres adscrits a la universitat.
- Potenciar la relació entre els equips de govern de les facultats i el servei d'atenció a la discapacitat per unir esforços en l'atenció als estudiants amb discapacitat.
- Garantir l'accessibilitat arquitectònica i la mobilitat dins del campus. Garantir l'accessibilitat a la comunicació i a la informació.
- Destinar els recursos econòmics necessaris per facilitar el procés d'ensenyament-aprenentatge dels estudiants amb discapacitat i l'adquisició dels recursos tècnics i/o humans que facin falta (programari específic, equips informàtics adaptats, assistent personal, intèrpret de llengua de signes).

b) Equips de deganat

Els equips de deganat han de vetllar per una atenció personalitzada a l'estudiant amb discapacitat.

Algunes de les accions que ha de desenvolupar són:

- Incorporar la figura del responsable de facultat dels estudiants amb discapacitat a la seva estructura organitzativa
- Implementar el PATdis
- Proporcionar formació específica al professorat d'estudiants amb discapacitat
- Avaluar periòdicament les accions dutes a terme al marc del PATdis
- Promoure programes d'innovació docent relacionats amb l'accessibilitat i l'educació inclusiva
- Fomentar la investigació sobre discapacitat i accessibilitat entre els diferents grups d'investigació
- Fomentar l'ús de les tecnologies a l'aula
- Impulsar programes de sensibilització i formació per a l'estudiantat i el professorat relacionats amb 'viure' i 'conviure' amb la discapacitat
- Procurar que totes les activitats programades a la facultat siguin inclusives

c) Gestors administratius

Els gestors administratius, d'una banda, han d'executar les accions establertes pels gestors polítics i, per una altra, facilitar a l'estudiantat els tràmits i les gestions administratives que puguin requerir.

Algunes de les accions que han de desenvolupar els gestors administratius són:

- Revisar els circuits d'accés a la informació per garantir que els estudiants amb discapacitat puguin accedir a tota la informació i la documentació necessària.
- Detectar les dificultats amb què es troben els estudiants amb discapacitat en els processos administratius i en el moment de la matrícula, amb l'objectiu de superar-les.
- Informar de les dificultats de funcionament institucional que es relacionen amb l'atenció a l'estudiantat i, particularment, a què té alguna discapacitat.

Orientacions per al professorat universitari

La discapacitat, com ja hem comentat, és un fenomen complex que s'explica a partir de maneres d'interacció entre les característiques de l'organisme humà i les característiques de la societat en la qual viu. De fet, el concepte de discapacitat varia d'un país a l'altre i, tal com reconeixen les Nacions Unides a la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, evoluciona en el temps, com també ho fa la interacció entre les persones amb deficiències i les barreres del seu entorn.

Amb l'objectiu de poder determinar el perfil de l'estudiant amb discapacitat que arriba a la universitat, hem confeccionat la següent classificació:

- **Discapacitat sensorial visual:** ceguesa, baixa visió i altres afectacions visuals
- **Discapacitat sensorial auditiva:** sordesa, sordesa en una oïda, hipoacúsia, dificultats auditives, etc.
- **Discapacitat física motriu:** necessitats o suport per a la mobilitat. Pot estar vinculada a diferents trastorns: paràlisi cerebral, lesions medul·lars, malalties degeneratives, fibromiàlgia, distròfia muscular, paraplegia, etc.
- **Discapacitat motriu orgànica:** qualsevol malaltia orgànica que requereixi atenció medicosanitària. Destaquen les malalties renals (insuficiència renal crònica), oncològiques, immunològiques, les cardiopaties, etc.
- **Discapacitat intel·lectual:** funcionament intel·lectual límit, algunes cromosomopaties associades amb limitacions cognitives, etc., retard mental límit, síndrome de Down, etc.
- **Trastorn mental:** trastorns psicòtics, trastorns d'ansietat generalitzada, trastorns de personalitat.
- **Trastorn general del desenvolupament:** síndrome d'Asperger i autisme.
- **Trastorn de l'aprenentatge:** dislèxia, TDA amb o sense hiperactivitat, etc.

Aquesta classificació general i operativa dels diferents tipus de discapacitat/trastorns que podem considerar en el context universitari ens permet identificar les necessitats educatives generals que pot tenir l'estudiant en funció de la seva discapacitat. Els apartats següents recullen una sèrie de recomanacions adreçades, especialment, al professorat. Es tracta d'un conjunt de propostes per adaptar la metodologia docent i els canals de comunicació, amb l'objectiu que tots els estudiants, amb discapacitat o sense, puguin seguir el curs acadèmic en igualtat de condicions.

De qualsevol manera, no s'haurien d'estructurar accions preestablertes, ja que les necessitats de cada estudiant poden variar, independentment de la seva discapacitat; d'altra banda, alguns estudiants no necessiten que se'ls brindi suport ni que se'ls proporcionin ajuts específics.

Discapacitat auditiva

Sordesa, sordesa d'una oïda, hipoacúsia, dificultats auditives, etc.

Els estudiants amb discapacitat auditiva presenten una pèrdua en la funcionalitat del sistema auditiu que afecta, de manera lleu, moderada o severa, la percepció auditiva, cosa que fa que sorgeixin necessitats educatives en la seva interacció amb l'entorn. Partint que l'audició és la via principal a través de la qual es desenvolupa el llenguatge i la parla, aquest serà l'àmbit d'actuació que requereixi més adaptacions. Els estudiants amb hipoacúsia, fins i tot amb pèrdua auditiva, són capaços d'utilitzar el llenguatge oral de manera funcional en el seu procés comunicatiu, encara que, en la majoria dels casos, necessitaran la utilització d'unes pròtesis adequades. Per als estudiants amb restes auditives no aprofitables, la visió es convertirà en el seu principal canal de comunicació.

Les recomanacions al professorat d'estudiants amb discapacitat auditiva estan relacionades amb:

1. Accessibilitat a la comunicació i socialització

- La majoria d'aquests estudiants es comuniquen mitjançant la llengua oral amb el suport dels audiòfons o els implants coclears, la lectura labiofacial i el gest natural. Per tant, necessiten visualitzar bé la cara (lectura labiofacial) i les mans (gest natural) del professorat i dels seus companys.
- Assegurar-se que l'estudiant pot mantenir tota l'estona contacte visual amb el seu interlocutor. Es recomana parlar de cara als estudiants, amb gestos, articulant i projectant la veu.
- És molt important tenir en compte el punt anterior en un context d'aprenentatge en grup on es generin situacions de debat, a fi de facilitar la seva participació.
- Aprofitar les TIC perquè l'estudiant es pugui comunicar de forma escrita. En aquest sentit, es pot treure partit del fòrum per promoure debats per escrit en els quals tothom pugui expressar-se.
- Alguns d'aquests estudiants es comuniquen mitjançant la llengua de signes, i per tant, necessiten intèrpret.

2. Accessibilitat a la informació

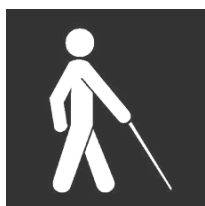
- Els estudiants amb pèrdua auditiva poden aprofitar molt més les classes amb l'ús de les emissores de freqüència modulada.
- És important subtitular el material audiovisual o bé donar un guió que en faciliti el seguiment.
- Preveure la presència d'un intèrpret de signes o d'un assistent que prengui apunts, en cas que sigui necessari.

3. Accessibilitat als espais

- Encara que els estudiants amb discapacitat auditiva no solen presentar dificultats per accedir als espais, cal tenir en compte que les classes amb massa soroll poden provocar una ampliació dels sons en aquells que, a causa d'una hipoacúsia, porten audiòfons.
- És convenient que l'aula estigui ben il·luminada, perquè l'estudiant pugui veure els gestos i el moviment de llavis del professorat.
- Col·locar senyals lluminosos en les construccions i, sobretot, en les sortides d'emergència.

4. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- Tenir en compte que mentre un estudiant manté contacte visual, ja sigui llegint els llavis o mirant l'intèrpret, no pot prendre apunts. En aquest sentit, cal concedir suficient temps per a la presa de notes o disposar d'una persona que prengui apunts.
- Reservar lloc per a aquests estudiants a la primera fila.
- Evitar moure's per l'aula i situar-se davant l'estudiant.
- Proporcionar el material docent i d'aprenentatge anteriorment.
- Si es realitza una activitat, facilitar-ne les instruccions per escrit.
- És convenient que l'estudiant amb discapacitat auditiva pugui disposar d'un 50 % més de temps per realitzar les activitats d'avaluació.

Discapacitat visual

Ceguesa, baixa visió i altres afectacions visuals

La discapacitat visual és un estat de limitació o de menor eficiència, a causa de la interacció de factors individuals (entre els quals es troba la deficiència visual) i els d'un context menys accessible. Hi ha un ampli ventall de dificultats relacionades amb la visió, encara que parlem de discapacitat visual quan existeix una disminució en l'agudesesa visual i en el camp visual. Es tracta, per tant, d'un terme ampli que engloba tant l'estudiant que no posseeix resta visual com aquell que pot realitzar diferents tasques utilitzant instruments adequats que potenciïn la seva funcionalitat visual.

Tal com es pot revisar a continuació, la majoria de les recomanacions estan adreçades a facilitar l'accés a la informació i la comunicació:

1. Accessibilitat a la comunicació i socialització

- És important saludar l'estudiant invident i presentar-nos pel nom, mirant-lo a la cara perquè la veu li arribi de forma adequada.
- Evitar, en la mesura possible, la comunicació no verbal.
- Promoure la participació dels estudiants invidents o de baixa visió en els debats a través de fòrums.

2. Accessibilitat a la informació

- Facilitar els materials en format digital accessible.
- Evitar, en la mesura que sigui possible, l'ús de documentació en paper. Possibilitar l'ús d'enregistradores, perquè puguin gravar les explicacions.
- Als estudiants de baixa visió, preguntar-los quina mida de lletra necessiten.
- Si l'estudiant no pogués disposar de recursos digitals accessibles, gestionar la possibilitat que pugui tenir un assistent.
- Si està prevista la utilització d'aules d'informàtica, és necessari comprovar que l'ordinador tingui instal·lat el programa necessari i valorar si els programes/aplicacions específiques són accessibles.

3. Accessibilitat als espais

- Mantenir la distribució de les taules al llarg del curs i evitar canvis d'aula.
- Evitar que hi hagi obstacles a l'aula, com cadires, finestres o portes entreobertes.
- Quan hi hagi un estudiant de baixa visió, garantir que l'aula estigui ben il·luminada, si bé cal, evitar que estigui exposat directament a la llum.
- A l'aula, garantir que hi hagi una taula en què els estudiants puguin posar l'ordinador.
- Si un estudiant cec té un gos guia, preveure-li un espai a l'aula.

4. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- Proporcionar els materials d'aprenentatge amb anterioritat. En el cas de la bibliografia obligatòria, és necessari tenir en compte que si les obres de consulta obligatòria no estan adaptades, caldrà un temps per fer l'adaptació.
- Descriure el que s'escriu a la pissarra en veu alta.
- Incorporar l'ús de la pissarra digital per als estudiants amb visió baixa.

Garantir, si l'alumne ho necessita, un lloc a primera fila.

- En les activitats d'avaluació, els estudiants amb discapacitat visual disposaran d'un 50 % més de temps.
- Atenent les necessitats individuals, l'adaptació de l'avaluació podria anar des de l'assistència d'un lector fins a l'ús d'ordinador sense dades i, de forma excepcional, la prova oral.

Discapacitat física

Motriu: necessitats o suport a la mobilitat. Pot estar vinculada a diferents trastorns: paràlisi cerebral, lesions medul·lars, malalties degeneratives, fibromiàlgia, distròfia muscular, paraplegia, etc.

Orgànica: qualsevol malaltia orgànica que requereixi atenció medicosanitària. Destaquen les malalties renals (insuficiència renal crònica), cardiopaties, oncològiques, immunològiques, etc.

Sota l'epígraf de discapacitat física s'inclou, d'una banda, aquells estudiants que presenten unes necessitats relacionades amb la mobilitat, l'equilibri i la postura derivades de lesions medul·lars, paràlisi cerebral, malalties degeneratives i, de l'altra, aquells estudiants que, a causa d'una malaltia orgànica, requereixen atenció medicosanitària de forma periòdica. En el primer cas, la majoria dels estudiants disposaran de dispositius d'ajuda tècnica per poder ser autònoms en el seu moviment (cadira de rodes, croses, caminadors...). En el segon cas, es tracta d'estudiants que poden presentar, amb freqüència, absentisme a causa de les revisions mèdiques periòdiques a què estan subjectes.

Les recomanacions per al professorat amb aquest tipus d'estudiants estan relacionades amb:

1. Accessibilitat a la comunicació i socialització

- Alguns tipus de discapacitat física poden estar associats a dificultats en l'ús del llenguatge, tant parlat com escrit. En aquest sentit, cal concedir el temps que sigui necessari perquè l'estudiant es pugui expressar i, si no hem entès el que ha dit, fer-li-ho saber.
- Quan parlem amb un estudiant que utilitza cadira de rodes, cal col·locar-se al seu davant perquè no hagi de girar el cap ni la mirada i intentar posar-se a la seva mateixa altura.

2. Accessibilitat a la informació

- Facilitar l'ús de dispositius d'ajuda física per accedir a la informació: ordinadors, unicorns, etc.

3. Accessibilitat als espais

- Adaptar els espais perquè l'estudiant pugui accedir al campus: aules, passadissos, pàrquing, sales de reunions, cafeteries, etc.
- Comprovar que, a les aules, hi hagi una taula perquè l'estudiant s'acomodi amb la cadira de rodes.

- Reservar el lloc més a prop de la porta perquè l'estudiant pugui accedir-hi amb facilitat amb la cadira de rodes.
- Preveure un espai per si l'estudiant anés acompanyat d'un assistent, en aquells casos que sigui necessari.

4. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- Facilitar l'ús d'enregistradores o la presència d'un assistent que prengui els apunts, en cas que l'estudiant tingui dificultats en l'escriptura.
- Interrompre l'activitat quan comprovem que l'estudiant perd el control dels seus moviments a causa de la tensió muscular.
- Preveure una prova d'avaluació escrita per als estudiants amb dificultats en el parla i, al contrari, preveure proves orals per als estudiants de mobilitat reduïda.
- Els estudiants amb aquest tipus de discapacitat poden absentar-se amb freqüència a causa de la periodicitat de les revisions mèdiques. En aquests casos, com quan sofreixi una crisi o hagi d'absentar-se per seguir un tractament mèdic, és obligatori retardar la convocatòria d'avaluació o el lliurament d'activitats avaluadores.
- Fomentar la creació de grups de treball que facilitin la seva socialització i participació a l'aula.

Discapacitat intel·lectual

Retard mental límit, síndrome de Down, etc.

La discapacitat intel·lectual es caracteritza per limitacions en el funcionament intel·lectual i en la conducta adaptativa que es manifesta a través d'habilitats conceptuals, socials i pràctiques. Si entenem la discapacitat com una expressió de la interacció entre l'estudiant i l'entorn, les habilitats de l'estudiant, les seves possibilitats de participació funcional i l'adequació dels suports són essencials per al seu procés inclusiu. Els estudiants amb discapacitat intel·lectual poden distreure's amb facilitat davant d'estímuls externs; per tant, els costa mantenir l'atenció.

Les recomanacions per al professorat d'estudiants amb discapacitat intel·lectual són:

1. Accessibilitat a la comunicació i socialització

- Fomentar la interacció amb els companys, ja que aquests estudiants poden tendir a l'aïllament.
- Donar-los més temps perquè expressin les seves idees i pensaments.

2. Accessibilitat a la informació

- Potenciar l'ús de diferents canals sensorials: auditius, visuals i, si és possible, tàctils.

3. Accessibilitat als espais

- No presenten dificultats relacionades amb l'accessibilitat als espais, encara que l'ús de cartells pictogràfics pot ajudar la seva comprensió.

4. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- Usar materials atractius i vistosos que potenciïn la seva atenció.
- Intentar simular situacions reals que els permetin identificar l'aplicabilitat de les competències que es treballin en classe.
- Diversificar els instruments d'avaluació per recollir dades, com activitats d'aprenentatge, observacions, entrevistes, autoavaluació, etc.
- Evitar que hi hagi sorolls a l'aula que els puguin distreure.
- Concedir-los un 50 % més de temps en les activitats d'avaluació.
- És molt important insistir en els seus assoliments, ja que tenen baixa tolerància a la frustració.

- Donar instruccions senzilles i directes, i permetre'ls l'ús de recursos de suport.
- Dissenyar activitats diferents perquè puguin treballar els mateixos continguts de formes diferents, ja que necessiten més pràctica per aprendre.

Trastorn mental

Trastorns psicòtics, trastorns d'ansietat generalitzada, trastorns de personalitat, anorèxia, depressió, fòbia social, agorafòbia, etc.

Els estudiants amb trastorn mental solen presentar un comportament adaptatiu i emocional alterat, que pot afectar el seu rendiment intel·lectual. Poden presentar dificultats per mantenir la concentració i retenir la informació rellevant, així com problemes per organitzar-se i planificar les tasques.

En aquest cas, les necessitats estan majoritàriament relacionades amb les adaptacions curriculars. En aquest sentit, les recomanacions per al professorat són:

1. Accessibilitat a la comunicació i socialització

- No solen tenir problemes en la comunicació, encara que en ocasions les converses poden girar al voltant de certes temàtiques.

2. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- És important afavorir l'autoestima de l'estudiant.
- Es recomana promoure el treball en grup, perquè els estudiants amb aquest tipus de trastorn puguin relacionar-se amb els seus companys.
- Donar consignes clares i ben estructurades per a la realització de tasques.
- Les activitats d'aprenentatge haurien de simular situacions reals i estar contextualitzades, això els facilitarà fer generalitzacions, promourà l'aprenentatge i els ajudarà a mantenir-se concentrats.
- Si és possible, caldria proporcionar-los els materials amb antelació.
- Flexibilitzar el temps d'execució de les proves o el lliurament d'activitats, especialment si hi hagués tractaments mèdics o crisis.
- Tenir en compte que si l'estudiant estigués seguint algun tractament, pot estar sota els seus efectes, que poden ser somnolència, irritabilitat, etc., amb el qual no hauria de fer proves ni activitats qualificables.

Trastorn general del desenvolupament

Síndrome d'Asperger, autisme, trastorns del desenvolupament no especificats, etc.

Els estudiants amb aquest tipus de trastorns presenten dificultats per seguir les normes socials establertes. Solen tenir dificultats relacionades amb l'expressió i comprensió de la comunicació no verbal. Encara que els estudiants amb síndrome d'Asperger tenen un llenguatge verbal adequat, solen captar la informació de forma literal, per la qual cosa presenten dificultats per comprendre la ironia, el sarcasme, els jocs de paraules, les metàfores, les bromes... A més, presenten un llenguatge verbal idiosincràtic. D'altra banda, solen presentar limitacions en l'organització i planificació de les activitats i la seva capacitat d'atenció pot estar distorsionada (poden passar molt temps fent atenció a alguna cosa que els cridi l'atenció, però poden tenir greus dificultats per centrar-se en altres aspectes potser més rellevants). Els resulta difícil establir mecanismes d'empatia i, sovint, no aconsegueixen controlar les seves emocions. Alguns experimenten dificultats en el control i coordinació de les destreses motrius.

Les recomanacions per al professorat d'estudiants amb trastorn general del desenvolupament estan relacionades amb els aspectes següents:

1. Accessibilitat a la comunicació i socialització

- És convenient mostrar-los pautes per manejar l'entorn.
- Cal vigilar amb l'ús del llenguatge sarcàstic i amb doble sentit, ja que tindran dificultats per comprendre'l.
- És convenient el treball en equip per fomentar la socialització, tenint en compte que al grup hi hagi algun estudiant amb qui se senti bé.
- Es recomana verbalitzar les accions que s'han de realitzar, ja que això facilita l'anticipació.
- En dirigir-nos a un estudiant amb aquest tipus de trastorn, hauríem d'utilitzar un llenguatge lligat a la realitat.
- Com que és la seva àrea de desenvolupament amb majors dificultats, s'aconsella reforçar els assoliments de l'estudiant amb l'objectiu que se senti motivat.
- És beneficiós l'ús d'un to calmat i positiu.

2. Accessibilitat a la informació

- L'accés a la informació hauria de ser simple i molt pautat.
- Evitar l'ús de l'escriptura i utilitzar la tecnologia.

3. Accessibilitat als espais

- Encara que no solen tenir greus dificultats motrius, s'aconsella no realitzar activitats en espais reduïts, amb mobilitat reduïda.

4. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- Amb aquest tipus d'estudiants es recomana seguir una rutina per proporcionar-los seguretat. També s'hauria d'usar un cronograma d'activitats, perquè puguin anticipar les rutines i perquè les activitats siguin predictibles.
- S'ha de respectar el seu ritme de treball, evitant les presses, en cas contrari podem provocar-los ansietat.
- Realitzar activitats reals o que simulin el màxim possible la realitat, ja que tenen dificultats per fer abstraccions. En aquest sentit, l'ús de suports visuals pot ser beneficiós.
- Es recomana crear una agenda equilibrada d'activitats.
- És adequat anticipar els canvis que es produiran.
- Donar més temps per a la realització d'exàmens escrits i, si és possible, oferir-los la possibilitat d'utilitzar l'ordinador.
- En alguns casos és aconsellable reduir els requisits de les activitats i, fins i tot, els continguts, incorporant-hi les preferències temàtiques de l'estudiant.
- Negociar diverses opcions d'activitats.
- Seria aconsellable tenir tutories individuals amb certa assiduitat.

Dislèxia

La dislèxia és una disfunció que afecta l'adquisició i consolidació de les habilitats necessàries per a una lectura fluida i la correcció ortogràfica en l'escriptura, i pot afectar, també, la qualitat expressiva fonamentalment escrita, però també pot ser que hi hagi alteracions en l'expressió oral. Tot això suposa per a l'estudiant, malgrat tenir una capacitat intel·lectual intacta, un enorme esforç per adquirir els coneixements propis dels seus estudis si no s'implementen les mesures d'accessibilitat necessàries. L'estudiant pot tenir problemes de concentració quan llegeix o escriu. La dificultat que té a l'hora de llegir i escriure, i l'ansietat amb què freqüentment s'enfronta a l'estudi fa que no recordi el que ha llegit i que malinterpreti la informació. L'estudiant realitza les activitats de forma lenta i arriba a frustrar-se i bloquejar-se.

Les recomanacions per al professorat d'estudiants amb dislèxia són:

1. Accessibilitat a la informació

- Fomentar l'ús dels diferents canals sensorials i permetre l'ús de qualsevol tecnologia o programa informàtic que permeti a l'estudiant accedir a la informació amb més eficàcia.

2. Adaptacions curriculars: continguts, metodologia i avaluació

- L'estudiant amb dislèxia s'ha d'ubicar a l'aula a la zona amb el menor nombre de distraccions possibles: lluny de les portes d'accés i les finestres, i en llocs amb pocs sorolls.
- Flexibilitzar el temps per realitzar les activitats.
- Proporcionar als estudiants la informació necessària i el temps suficient, i intentar que les classes tinguin una estructura semblant, ja que aquests estudiants treballen millor quan poden organitzar i preveure les tasques.
- Donar-los consignes clares per fer les activitats oralment i per escrit, si és possible, i recordar-los-les les vegades que ho necessitin al llarg de l'activitat.
- Repetir conceptes i informació quan l'estudiant ho demani, com a estratègia d'aprenentatge.
- Preveure la presència d'un assistent que prengui notes a l'aula.
- En l'avaluació, l'alumne hauria de disposar d'un 50 % més del temps. En cas que sigui necessari, hauria de poder descansar alguns instants al llarg d'un examen i disposar dels programes informàtics que utilitzi habitualment: programes lectors, correctors, etc.
- Les dificultats ortogràfiques són una conseqüència de les seves dificultats, no podem ni hem de penalitzar-les, o no s'ha de fer-se de la mateixa manera que amb els estudiants no afectats per aquesta disfunció neurològica.
- En exercicis de càlcul, a més del material tecnològic apropiat, s'ha de permetre la utilització dels codis de colors.

- Proporcionar fulls suplementaris perquè l'estudiant pugui organitzar la seva exposició a través d'esborranys.
- Els exercicis de resposta alternativa poden ser de difícil orientació per a aquests estudiants, s'ha de pensar en formats adequats per a la seva resolució.
- El format del material proporcionat per realitzar l'examen ha de tenir característiques de lectura fàcil: major mida de lletra (12 pts. com a mínim), interlineat d'1,5 i més gran entre preguntes. S'ha de procurar que el llenguatge sigui clar.